

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS.

ARG. (YEAR) 38.

(Lösnummer 10 cents)

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 18. DECEMBER 1930.

(Lösnummer 10 cts.)

N:o 51.

Lapplandsjul

En julberättelse av A. E. S.

OH så, när midvinterblotet var förbi hade en av de fångna Fenni rymt, men Thorstein Folkesson lade icke förlusten på sinnet.

Så berättar en saga.

Kanske den lappska trälen var den första, vilken förde budskapet om de vita Stalos fest till fjällen i norr till skridfinnarnas snöklädda land eller strök en osedd Samo sina skidor av foten för att ljudlösa tassa fram mot stavkyrkans tränga portal och storögd höra budskapet om den lilla frälsarens födelse i det fjärran blåmännens land.

Julen kom till Lappland.

Jag ser en isig kyrka, vitröken står som en gloria kring prästmännens mun och i bänkarna trängas lurviga pålsar med bönder i vadmal och kläde, utanför kyrkdörren står klockaren upp ett brännvinsfat och de dova hammarslagen, vilka berättar att gudstjänsten snart är ändad, komma ögonen att tindra.

Prästen predikar om frälsarens tillkomst och tolken vid hans sida gnuggar de rödfrusna händerna och lyssnar till talet.

Han lyssnar, prästen tiger och plockar mekaniskt en istapp ur skägget, medan lapptolken andaktsfullt utbrister:

— Och the lade honom i ena krubbo, men o Herre Jesus, vad där var kallt.

Och åhörarna se med inre blick ett blånäst litet Jesusbarn i Lapplands iskalla stall, utan så mycket som en påls omkring sig ty det står ju skrivet: "Och de svepte honom i lindkläder". Stackars du nyfödda Frälsare, seekar mängen medlidssam kvinna, där hon ammar sitt barn i kyrkbänken.

Och julen kom till Lappland — icke alltid så fridfull och ljuv, som den borde vara. Nej lapparna berättar bistra sägner om kyrkor, som flammade likt facklor under norrskenen med igenspikade dörrar medan döds-skrien ljödo inifrån läserna och tjudernas långskafade pilar träffsäkert dödade den olycklige, vilken visade sitt ångestfyllda ansikte i kyrkans små fönster. Om mördade präster och vilda supkalas vid lägerbälens flammor.

Mörketiden i Lappland, de långa avstånden och prästerskapets ringa antal tvingar mängen lapp att grubbla över själens frälsning mer än nyttigt är.

"De livliga lapparna, i saknad av tillräcklig vägledning och upplysning av ordet genom språkkunniga lärare" — skriver en prästman — "hava överlämnat till andens förmenta, omedelbara upplysning i deras hjärtan, och hava således antagit varje rörelse som deras inbillningskraft och själslivlighet lät dem förnimma för andens omedelbara verkningar".

Följden av ett sådant grubbel blev orsaken till det andliga upproret i Kantokeino, ett uppror med mord och dråp och en död under bodelsbil för flera av de i rörelsen deltagande.

Jag ser Stockfleth, den modige prästen, den tappre f. d. kämpen från Slesvig i kriget mot Tyskland, stå rakryggad i sin predikstol. Han dundrar mot synden och i de fullpackade bänkarna ljuder gråt och klagan, medan ursinniga och upproriska lappar för-gäves söka spränga de stängda kyrkportarna.

Han skriver om detta i sin dagbok:

"Torsdagen var första juldagen; de tre juldagarna och den påföljande söndagen var jag alla dagar i kyrkan.

De upproriska vilka ansågo sig vara gudar och ville erövra kyrkan för att där själva utöva gudstjänster gjorde allt för att hindra andakten — men med hjälp av den konstituerade länsmannen, de två polisassistenterna och några bland församlingen vidmakthölls lugnet någorlunda inne i kyrkan: orosstiftarna måste således nöja sig med att stöja och fördöma utanför". Ett religiöst vansinne hade gripit lappallmogon. "En åldrig kvinna", skriver Stockfleth, "gick med barn i kyrkan under den stränga kolden: det ramsvarta håret, besprängt med grått, fladdrade vilt om hemes huvud." Då Stockfleth frågade henne varför hon gick utan mössa i julens stränga köld, svarade hon:

— Jungfru Maria gick ju barhuvad och hon var ju en så hög och helig jungfru.

Forts. å sida 2.

Betlehems stjärna

Gläns över sö och strand
stjärna ur fjärran,
du, som i Österland
iändes av Herran!
Barnen och herdarna
följa dig gärna
Betlehems stjärna.
Natt över Judaland
Natt över Zion.
Borta vid Västerland
docknar Orion.
Herden, som sover trött
ute å fjället,
barnet, som slumrar sött
inne i tjället,
vakna vi underbar
korus av röster
skåda en härligt klar
stjärna i öster,
gångna från lamm och hem,
sökande Eden.
"Stjärnan från Betlehem
leder ej bort, men hem."
Barnen och herdarna
följa dig gärna
strålände stjärna.

Viktor Rydberg.

En god jul
TILLÖNSKAS VÅRT
SVENSKA FOLK
I CANADA

Heliga natt

Av Ossian Elgström

ALLELES mitt framför porten till ett av de största och vackraste husen i förstaden höll en släde, förspänd med två präktiga svarta hästar. De eldiga djuren stampade otåligt och skakade mamarna, så att ljudet av hjallrorna munter klingade i den frosssvala luften. Kusken i pålskappa tycktes lika otålig över att vänta som vad fallet var med hans fyrbenta vännar. Till sist öppnades porten och en reslig medelålders man visade sig.

— Det är alltså avtalat, sade han med allt annat än kärleksfullt tonfall till sin i dörren stående hustru, att om jag inte skulle vara hemma kl. 6, tänder du granen. Med ett hastigt "adjö" skyndade han därefter upp i släden, och det bar iväg med ilande fart.

Det kunde knappast vara angenäma tankar, som arbetade bakom doktor Bruns höga pannor, att döma av dess djupa rynkor. De bruna ögonen blickade så mörkt framför sig, som de inre varnade något av den friska vinterskönheten runt omkring. De sago i själva verket inte annat än en mörk och ful bild, som stod outplånlig för hans inre blick.

För några timmar sedan hade posten tillfört honom ett brev, som kallade honom till hans onkels sjukbädd. Han hade just suttit och skämtat och lekt med sina barn, tagit del i deras jublande munterhet och glatt sig med dem åt, att det var jul igen. Men så kom det fatala brevet och förstörde hela glädjen — precis som förra julen, då hans kära hustru plöteligt insjuknade. Var det så underligt, att han räkat i misshumör? Men — bilden blev ännu mer motbjudande: innan doktor Brun skulle iväg, hade han ännu ett angeläget arbete att utföra. Det var utfört på en liden stund, och då han gjort det sista penndraget skyndade han sig in i sovrummet för att kläda om sig. Emellertid hade hans fäls treårige son Kommit in, hade velat taga den brokiga växtapeln på skrivbordet och därvid stjälpt omkull bläckhornet, vars svarta innehåll nu flöt som en bred flod över det nyligen skrivna. Knappast hade doktor Brun upptäckt olyckan, förrän han som en rasande störtade lös på barnet, skakade och slog det, till dess modern vid barnets skrik och gråt skyndade till.

Utän att säga ett ord hade hon stilla lagt och sett på honom med en så smär fylld blick sin hand på den upphetsade mannens arm att han aldeles tillintetgjord släppt det miss-handlade barnet och vänt sig bort från det.

Allt detta stod nu för hans inre öga, och han förmådde inre slita sig lös från det. Skam och anger aggade hans hjärta — liksom så ofta förr efter dylika överflinningar. Hundrade gånger förut hade han föresatt sig att aldrig låta överrumpla sig på detta vis av sin häftighet, och dock upprepadet det oupphörligt. Hans lynne var en ärd belastning, som han släpade på. Han visste, att han förbittrade hustruns och barnens tillvaro därmed, men kunde dock inte göra sig kvitt sin olycksaliga häftighet.

Släden hade nu — utan att doktor Brun gav sig därpå — nätt hans onkels hem. Till sin glädje fann han onkeln utom all fara, om än mycket svag, så att de nödvändigaste förhållningsreglerna kunde träffas och återfärdens antradas, innan han tänkt sig det. Doktor Bruns sinnesstämning blev därigenom betydligt förbättrad, och nu funderade han på huru han skulle kunna bereda sin hustru och sina barn en extra glädje i stället för allbedrövelse, han berett dem. För den skull hade han stoppat på sig en hundrasedel när han for. Mått: han nu kunna hitta på något lämpligt!

— Jag har blott en önskan, hade hans Gertrud svarat, då han dagen förut sökt utleta, vad hon åstundade, jag vill endast att du följer mig i kyrkan på julaften, då har du uppfyllt min käraste åstundan.

Otåligt hade han brusat upp igen. Vad hade han i kyrkan att göra? Det fanns ingenting som drog honom dit och byckla varken kunde eller ville han, inte ens om det stedd för att glädja sin hustru. Och dock — vad ville han inte giva för att få de blå ögonen, som nu så ofta voro skynda av tårar, att åter stråla så glittrande glada som förr i världen.

Forts. å sida 2.